

Răspunsuri primite la consultarea publică lansată de ANCOM privind " Ghidul de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România"

Consultarea publică lansată de ANCOM prin proiectul de document „ Ghid de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România” s-a desfășurat între 09 Februarie și 09 Martie 2012.

Răspunsuri și comentarii asupra proiectului de „Ghid de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România” au fost primite de ANCOM, în urma procesului de consultare, din partea următoarelor entități:

- Orange România S.A.
- Vodafone România S.A.
- SNR - Societatea Națională de Radiocomunicații S.A.
- Cosmote Romanian Mobile Telecommunications S.A.
- Telemobil S.A.
- Enigma-System MVNO S.R.L.
- Computaris – Societate de consultanță și integrare sisteme de telecomunicații

Sinteza răspunsurilor primite la consultarea finalizată la 09.03.2012 asupra „Ghidului de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor mobile din România” împreună cu considerațiile ANCOM asupra problemelor relevate în răspunsuri și acțiunilor de întreprins în continuare sunt prezentate în continuare:

Observații și comentarii Orange România

La Capitolul 4 – Numerotația

Considerăm că operatorii virtuali trebuie să primească atât numerotația națională din Planul Național de Numerotație E.164 (ZABPQMCDU) în tranșa 070 pentru derularea serviciilor de voce și E.212 Mobile Network Code pentru derularea serviciilor de SMS.

În cazul în care un operator virtual al prelua resurse de numerotație de la rețeaua gazdă, abonații rețelei gazdă și ai operatorului virtual nu vor putea fi deosebiți de către ceilalți operatori. În cazul portării unui abonat între rețeaua gazdă, aceasta nu ar fi vizibilă pieței.

Din această cauză solicităm modificarea ghidului în vederea alocării resurselor de numerotație proprii fiecărui MVNO.

La Capitolul 5 – Acordul de acces la rețeaua mobilă

Ghidul de reglementare stipulează termene de negociere a contractelor și de implementare tehnică de șase, respectiv patru luni.

Atât legislația primară cât și cea secundară în domeniu nu impun astfel de termene în negocierile dintre părți.

Din experiența Orange România în ce privește negocierile cu potențialii operatori virtuali considerăm că impunerea unor astfel de termene nu este justificată. Perioada de negociere a contractelor de acces suportă un grad de relativitate datorat atât tipului de operator virtual cât și a soluțiilor tehnice și modelelor comerciale propuse.

Deoarece acest domeniu este relativ nou pe piața de telecomunicații din România, solicitanții de astfel de servicii nu au experiența necesară în elaborarea unui set de cerințe coerent, fapt care îngreunează procesul de negociere. Astfel, cel puțin pînă la maturizarea pieței, considerăm că aceste termene nu sunt fezabile.

Implementarea tehnică a soluțiilor agreeate depinde de o serie de dezvoltări pe care operatorul gazdă

trebuie să le întreprindă la nivel de rețea. Aceste dezvoltări și upgrade-uri de software au loc periodic în baza unor acorduri existente între operatori și furnizorii de echipamente. Astfel de cicluri de dezvoltare se întind pe o perioadă medie de 12 luni.

Achiziția unor echipamente suplimentare în vederea implementării diferitelor soluții tehnice este de asemenea un proces complex, care necesită în medie 6 luni.

În consecință propunem eliminarea atât a termenelor maxime de negociere a contractelor de acces, cât și a celor de implementare a soluțiilor tehnice.

Punctul de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Observații și comentarii Vodafone România

Gradul de concurență pe piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România și evoluția cadrului de reglementare la nivelul Uniunii Europene.

Dorim să reiterăm că atât apariția operatorilor mobili virtuali pe piața națională cât și necesitatea intervenției de reglementare sunt legate de situația existentă pe piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România, o piață competitivă, matură și caracterizată de tarife foarte scăzute.

Considerăm că lipsa operatorilor mobili virtuali pe piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România se datorează în mod exclusiv lipsei unei oportunități de afaceri privind furnizarea de servicii de comunicații electronice la puncte mobile pe piața cu amănuntul, prin intermediul accesului de tip MVNO. Apariția operatorilor mobili virtuali depinde în mod exclusiv de condițiile specifice care caracterizează piața de servicii de comunicații la puncte mobile.

În primul semestru al anului 2011, rata de penetrare la nivel de populație a serviciilor de telefonie la puncte mobile este de peste 128%, iar prețurile practicate la nivelul cu amănuntul de către toți operatorii mobili se situează cu mult sub media europeană și sunt în continuă scădere, fiind una dintre piețele de servicii de comunicații electronice la puncte mobile cu cele mai scăzute prețuri din Europa. O astfel de eroziune accelerată a prețurilor pe piața serviciilor de comunicații electronice din România indică un grad ridicat de concurență.

În ce privește serviciile comercializate, toți operatorii mobili furnizează o gamă diversificată de servicii și care se adresează tuturor segmentelor de utilizatori finali, lansând servicii foarte avansate în conformitate cu bunele practici europene. Evoluția pieței de servicii de comunicații electronice la puncte mobile, în special migrarea către 3G prin dezvoltarea gradului de acoperire a rețelelor la nivel național, denotă că este o piață matură din punct de vedere tehnic. [...]

Ca urmare, considerăm că piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România este competitivă, matură și caracterizată de tarife foarte scăzute, situație care nu a creat premisele existenței unei cereri latente pentru servicii de acces de tip MVNO.

Chiar dacă proiectul supus consultării nu modifică cadrul actual de reglementare, dorim să reiterăm că atâtă vreme cât condițiile pe piața corespunzătoare serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România nu există probleme concurențiale care să justifice impunerea de măsuri de reglementare, nu este oportun ca Autoritatea să intervină.

Comisia Europeană a decis eliminarea din noua versiune a recomandării a pieței de gros corespunzătoare serviciilor de acces și originare în rețelele publice de telefonie mobilă, întrucât se consideră că este o piață ce tinde spre concurență efectivă, lucru susținut și de rezultatul analizelor de piață realizate de autoritățile de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene. Astfel, în prezent, doar în 4 state membre ale Uniunii Europene piața corespunzătoare serviciilor de acces și originare în rețelele publice de telefonie mobilă este definită ca piață relevantă și au fost impuse obligații de acces în sarcina operatorilor identificați cu putere semnificativă pe această piață.

Mai mult, considerăm că impunerea unor obligații care să condiționeze acordarea licențelor de utilizare a spectrului de frecvențe nu poate reprezenta o alternativă în reglementarea accesului de tip MVNO,

Comisia Europeană stabilind cu exactitate prin prevederile Directivei-cadru modalitatea prin care autoritățile de reglementare pot impune obligații de reglementare. Astfel, este esențial ca obligațiile de reglementare ex-ante să fie impuse numai atunci când nu există concurență efectivă, [...] pe piețele în care există una sau mai multe întreprinderi cu putere semnificativă, conform articolului 7 din Directiva 2009/140/CE.

Ca urmare, considerăm că piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile din România este competitivă, neexistând probleme concurențiale, care să justifice impunerea de obligații de acces. Chiar dacă prin proiectul actual ANCOM nu modifică cadrul de reglementare în vigoare, dorim să reiterăm că orice măsură viitoare posibilă de reglementare a accesului de tip MVNO trebuie realizată doar cu respectarea procedurilor de definire a piețelor și de desemnare a operatorilor cu putere semnificativă, conform prevederilor art. 7 din Directiva 2009/140/CE.

Structura ghidului de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România trebuie să cuprindă în mod strict doar aspecte de natură operațională.

În ce privește conținutul proiectului de ghid de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România, considerăm că trebuie să cuprindă în mod exclusiv aspecte și detalii de natură operațională.

Apreciem că se justifică includerea unor astfel de aspecte mai ales dacă luăm în considerare cazul unei societăți care a solicitat și obținut numere nongeografice pentru servicii de comunicații electronice furnizate la puncte mobile pentru furnizorii de rețele mobile virtuale și o parte dintre acestea au fost portate, chiar dacă niciun număr nu a fost asignat unui abonat, societatea în cauză neavând oferte active pe piața serviciilor de comunicații electronice la puncte mobile. În mod normal, refuzul unei asemenea cereri de portare ar fi fost justificat întrucât nu erau furnizate servicii prin intermediul numerelor respective.

De asemenea, în ce privește încheierea acordurilor de interconectare considerăm că pentru operatorii mobili virtuali compleți, încheierea de acorduri de interconectare este posibilă. Cu toate acestea, în cazul în care un operator mobil virtual nu își încheie propriile acorduri de interconectare cu alți operatori prezenți pe piață și interconectarea este realizată de operatorul mobil gazdă, care va avea întotdeauna controlul asupra propriei rețele de acces, în tarifele de gros percepute de către operatorul mobil trebuie să se regăsească inclusiv tariful de terminare datorat în funcție de destinația apelului inițiat de către un abonat al operatorului mobil virtual.

În concluzie, considerăm că în ghidul de reglementări privind desfășurarea activității MVNO trebuie să cuprindă în mod exclusiv detalii de natură operațională, care să faciliteze încheierea unor acorduri de acces de tip MVNO, dacă există cereri reale de acces.

Punctul de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Observații și comentarii Societatea Națională de Radiocomunicații - Radiocom:

Susținem necesitatea emiterii de către ANCOM a unei reglementări cu caracter obligatoriu, care să stabilească reguli în ce privește drepturile și obligațiile părților în cazul negocierii unor acorduri comerciale și tehnice, precum și instituirea unui regim sancționar în cazul încălcării obligațiilor de către partea în culpă. Prin aceasta, rolul ANCOM ar deveni unul mai activ asigurând exercitarea atribuției de mediator, conferită de actele normative în vigoare.

Apreciem că inexistența unor reglementări explicite cu forță obligatorie, în condițiile în care operatorii rețelelor mobile au o poziție dominantă pe piața comunicațiilor electronice poate compromite intenția de creștere a competiției în piața avută în vedere prin introducerea „ Mobile Virtual Network Operator-MVNO”.

Pornind de la acest comentariu de principiu, detaliem următoarele:

- *Accesul oricărui MVNO la infrastructura operatorului unei rețele mobile (MNO) trebuie să se poată face în mod egal și nediscriminatoriu.*
 - *Asigurarea unui cadru nediscriminatoriu între nivelul calitativ privind serviciile oferite de „Mobile Network Operator-MNO” clienților proprii și serviciile oferite clienților MVNO, precum și serviciile de terminare a apelurilor către aceștia trebuie să fie echitabile, fără discriminări de calitate.*
 - *MNO trebuie să asigure gratuit apelurile clienților MVNO către sistemul unic de urgență 112, în aceleași condiții ca și cele aplicate clienților proprii.*
 - *MNO trebuie să publice specificațiile tuturor interfețelor folosite în relația cu MVNO (spre exemplificare, fără limitare însă: MSC, HLR, billing, etc.). MNO va trebui să colaboreze cu MVNO cu bună-credință, pentru definirea soluțiilor și realizarea interconectării specifice; aceste interfețe ar trebui supuse controlului ANCOM pentru asigurarea unei standardizări rezonabile.*
 - *Este necesară stabilirea unor limite de timp în care un MNO trebuie să răspundă solicitării unui MVNO pentru a iniția procedurile de interconectare; totodată, stabilirea unor posibilități eficiente de sancționare în cazul depășirii culpabile a duratelor de realizare.*
 - *Sunt necesare măsuri prin care să se prevină și să se interzică impunerea unor limitări nejustificate impuse de MNO asupra serviciilor asigurate clienților MVNO, a ariei de acoperire a acestor servicii sau de aplicare a unor taxe suplimentare nejustificate pentru accesarea serviciilor solicitate;*
- în principiu, ar trebui impusă cel puțin punerea la dispoziție de către MNO a acelorași servicii către clienții MVNO partener, ca și cele asigurate clienților proprii.*
- *Este necesară reglementarea situației în care MVNO dorește să încheie acorduri de interconectare cu alți operatori decât cei cu care MNO are acorduri de interconectare, pentru care este necesară înființarea /modificarea unor interconectări ale MNO și eventual definirea unor servicii specifice.*
 - *Este necesară reglementarea situației în care MVNO intenționează să ofere clienților săi alte servicii decât cele pe care MNO le oferă clienților proprii.*
 - *Tarifele specifice trebuie controlate, prin stabilirea unor tarife maxime de interconectare (aici includem nelimitativ : tariful de realizare a interconectării, tariful per minut/ SMS/MB de date, orice alte taxe datorate cu ocazia interconectării). Subliniem necesitatea ca prețul la care se vor obține aceste servicii să ia în considerare exclusiv modelul de cost real accesat. Prin aceasta, prețul de contractare va trebui să fie semnificativ mai mic decât în cazul unei interconectări obișnuite. Totodată, presupunem necesară definirea unui mecanism de control al acestor costuri de către autoritatea de reglementare.*
 - *Prin implementarea acestor măsuri considerăm realizabilă atingerea scopului declarat de ANCOM de creștere a competiției în sectorul serviciilor.*

Punctul de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Observații și comentarii Cosmote Romanian Mobile Telecommunications

I. Expunerea de motive la măsurile ANCOM de facilitare a intrării pe piața națională de comunicații mobile a operatorilor mobili virtuali.

Oportunitatea intervenției autorității de reglementare:

Ca observație cu caracter general, dorim să ne exprimăm dezacordul cu privire la tendința accentuată a ANCOM de a invoca potențiale acte normative comunitare, în speță Regulamentul de Roaming, pentru a demara activități specifice în raport cu care nu sunt identificate elemente valide pentru justificarea oportunității acestora – astfel cum este și cazul analizei cauzelor lipsei prezenței operatorilor mobili virtuali (MVNO) pe piața națională de comunicații mobile.

În același context – cel al lipsei elementelor valide de natura a justifica intervenția autorității de reglementare –dorim să contestăm justețea raționamentului – exprimat de ANCOM în Expunerea de Motive – conform căruia, pentru întărirea concurenței pe piața comunicațiilor mobile se impune o intensificare a concurenței prin servicii, respectiv prin „asigurarea prezenței operatorilor mobili virtuali și creșterea competitivității acestora pe piața de comunicații mobile”. Cu privire la acest aspect, credem că trebuie luate în considerare în mod obligatoriu trăsăturile caracteristice ale pieței din România: varietate mare de produse și servicii, grad de maturitate ridicat al pieței, nivel ridicat de acoperire cu servicii la nivel național, număr crescut de operatori etc. Aceste aspecte sunt recunoscute unanim la nivel intern dar și la nivelul instituțiilor comunitare, fiind confirmate inclusiv de cel mai recent raport de cercetare comandat de ANCOM (Piața serviciilor de telefonie mobilă – Gallup International). [...]

Având în vedere cele de mai sus și privind din perspectiva recunoașterii de către ANCOM a preexistenței unui cadru adecvat de reglementare pentru desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali, considerăm drept inoportună și nejustificată orice intervenție a autorității de reglementare în direcția determinării apariției în mod artificial a acestui tip de operatori pe piața națională. În acest sens dorim să reiterăm poziția exprimată de Cosmote în cadrul consultării anterioare având ca obiect activitatea operatorilor mobili virtuali, poziție conform căreia problematica apariției operatorilor mobili virtuali trebuie abordată strict din perspectiva progresului natural, situație care presupune o evaluare obiectivă din partea potențialilor operatori virtuali a oportunității de valorificare a resurselor disponibile neutilizate – puse la dispoziție liber consimțit- de către operatorii mobili.

Din această perspectivă, dorim să vă facem cunoscută poziția noastră cu privire la intenția manifestată de ANCOM în Expunerea de motive de a introduce în caietele de sarcini ale noilor licențe de utilizare a frecvențelor din benzile 2G (GSM), 3G (UMTS), 4G (LTEa), drept criteriu de departajare, condiția denumită „Angajament de găzduire a operatorilor mobili virtuali- MVNO”.

În opinia noastră, cel puțin în prezent nu sunt întrunite- din perspectiva obiectivului de creștere a concurenței prin servicii invocat de ANCOM- elementele necesare și suficiente de natura a certifica oportunitatea adoptării unei asemenea măsuri. Trebuie luat în considerare faptul că măsura avută în vedere de ANCOM a fost implementată – conform informațiilor noastre- într-un singur stat membru al UE- Franța, stat în care circumstanțele înregistrate la nivelul pieței de telefonie mobilă diferă în mod semnificativ de cele înregistrate în România.

În condițiile în care concurența dintre operatorii mobili din România este puternică iar nivelul tarifelor este foarte scăzut – fapt recunoscut în public și de către ANCOM - și luând în considerare faptul că în urma analizei sale ANCOM a constatat că activitatea operatorilor mobili virtuali este acoperită într-o manieră adecvată de cadrul de reglementare în vigoare, opinăm că nu există niciun fel de elemente care să poată fi identificate drept bariere în dezvoltarea naturală a operatorilor mobili virtuali astfel încât să se impună intervenția autorității de reglementare.

Fără a contesta în mod aprioric utilitatea măsurii avute în vedere de ANCOM, dorim să atragem atenția că prezența operatorilor mobili virtuali a luat amploare pe piețele cu un grad de concurență redus și tarife ridicate, astfel încât la nivelul acestor piețe, măsura de impunere a unor aranjamente de găzduire poate fi considerată, în anumite condiții, drept un remediu util. Luând însă în considerare condițiile care se înregistrează în prezent la nivelul pieței din România considerăm că măsura

respectivă ar trebui să se facă în mod natural fără impunerea unor măsuri administrative care ar putea genera distorsiuni la nivelul pieței în ansamblu sau ar putea afecta grav echitatea și competiția corectă în cadrul procesului de acordare a drepturilor de utilizare a spectrului.

II. Ghid de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România.

A. Observații cu caracter general

În condițiile în care obiectivul declarat al documentului este acela de a furniza un ghid general de reglementări privind desfășurarea activității pentru furnizorii care doresc să ofere servicii proprii de comunicații electronice mobile destinate publicului, observăm că la nivelul acestuia sunt inserate termene certe pentru negocierea și implementarea acordurilor de acces precum și diverse condiții specifice cu privire la conținutul acestora.

Având în vedere cele de mai sus, va adresăm solicitarea de a preciza care este natura juridică a termenelor și condițiilor respective precum și care sunt consecințele care pot decurge în raport cu respectarea / nerespectarea acestora.

B. Observații cu caracter punctual

La pct. 1.3 „Documentul nu modifică cadrul de reglementare actual, care permite intrarea pe piață și existența operatorilor mobili virtuali, scopul său principal fiind asigurarea transparenței în actul de reglementare și a unei informări corespunzătoare a participanților din piața de comunicații mobile”.

Deși de principiu suntem de acord cu prima parte a enunțului formulat, constatăm faptul că că documentul supus consultării spre consultare publică adaugă la cadrul normativ în vigoare prin stabilirea unor termene și condiții, aspect care intră în contradicție cu principiile de elaborare a acestui tip de documente. În opinia noastră, ANCOM trebuie să aibă în vedere că ghidurile reprezintă documente de orientare care au ca scop sprijinirea tuturor părților interesate în pregătirea pentru îndeplinirea obligațiilor care le revin în baza prevederilor legislative în vigoare. Având în vedere cele de mai sus, considerăm că pentru respectarea normelor și principiilor de tehnică legislativă este necesară eliminarea din cadrul documentului supus spre consultare publică a oricăror referiri cu privire la termenele și obligațiile care nu sunt stabilite prin acte normative în vigoare.

Pe de altă parte, dorim să atragem atenția asupra unor inadvertențe în ce privește stabilirea ca scop principal al documentului a asigurării „transparenței în actul de reglementare și a unei informări corespunzătoare a participanților din piața de comunicații mobile”. În cazul de față, asistăm la o confuzie a inițiatorilor documentului întrucât asigurarea transparenței în actul de reglementare implică adoptarea actelor cu caracter normativ cu consultarea celor interesați, respectiv accesul public la documente și participarea acestuia la dezbateri. Pe cale de consecință, respectarea principiului transparenței nu poate fi stabilit drept scop al unui document emis de o autoritate de reglementare el constituind o condiție esențială a modului de adoptare a acestuia.

În ceea ce privește informarea participanților din piața de comunicații mobile, considerăm că aceasta activitate trebuie să se facă prin realizarea unor campanii de informare și nu prin intermediul documentului supus în prezent consultării publice, acesta trebuind să asigure doar explicitarea unor prevederi legale existente.

La pct. 5.1 Acordul de acces la rețeaua mobilă. Pentru demararea activității este necesar ca operatorul mobil virtual să-și stabilească o strategie de afaceri și un model operațional, să negocieze și să stabilească un acord cu un operator de rețea mobilă, care deține drepturi de utilizare a frecvențelor în benzi licențiate, acord ce va conține condițiile tehnice și comerciale privind accesul la rețea și care îi va permite furnizarea serviciilor de comunicații mobile către utilizatorii finali.

Luând în considerare prevederile de mai sus în raport cu cele formulate la punctul 5.3, considerăm că, pentru crearea premiselor necesare unei aprecieri corecte a caracterului de rezonabilitate a cererilor

de acces este absolut necesar, sub condiția acceptării unor clauze de confidențialitate, accesul operatorului de rețea mobilă la elementele relevante ale strategiei de afaceri și a modelului operațional elaborat de operatorul mobil virtual.

Având în vedere cele de mai sus solicităm completarea punctului 5.1 după cum urmează:

„ 5.1 Pentru demararea activității este necesar ca operatorul mobil virtual să-și stabilească o strategie de afaceri și un model operațional, să negocieze și să stabilească, în baza acestora, un acord cu un operator de rețea mobilă, care deține drepturi de utilizare a frecvențelor în benzi licențiate, acord ce va conține condițiile tehnice și comerciale privind accesul la rețea și care îi va permite furnizarea serviciilor de comunicații mobile către utilizatorii finali.”

La pct. 5.3 În virtutea atribuțiilor ce îi revin, ANCOM este de părere că soluția de acces la bucla locală radio proprie propusă de operatorul de rețea mobilă trebuie să permită o exploatare eficientă din punct de vedere economic și să conțină condiții nediscriminatorii în termeni de calitate a serviciului în raport cu cele de care beneficiază operatorul de rețea mobilă pentru propriile servicii.

Având în vedere prevederile de mai sus vă rugăm să clarificați dacă, în situația în care operatorul de rețea mobilă –din varii motive- nu deține, la un moment dat, resurse disponibile de natura a garanta ca soluția de acces ce poate fi oferită conține condiții nediscriminatorii în termeni de calitate a serviciului în raport cu cele de care beneficiază pentru propriile servicii, atunci acesta este exonerat de obligația de negociere a acordului de acces.

La pct. 5.3 Operatorul de rețea mobilă furnizează accesul în condiții economice rezonabile, având în vedere condițiile care prevalează pe piețele de gros și cu amănuntul pe care el operează și care sunt compatibile cu exercitarea unei concurențe efective, corecte, pe aceste piețe.”

În opinia noastră, având în vedere natura documentului supus consultării publice, expresia „condiții economice rezonabile” poate afecta procesul negocierilor în vederea încheierii unor acorduri de acces ca urmare a faptului că aprecierea respectivă are un caracter greu determinabil. Considerăm că celelalte condiții enumerate sunt suficiente pentru a ghida părțile în stabilirea unui acord de voință în baza principiului libertății contractuale. Având în vedere cele de mai sus, propunem modificarea paragrafului, prin eliminarea referirilor la furnizarea accesului în condiții economice rezonabile, după cum urmează:

5.3 Operatorul de rețea mobilă furnizează accesul având în vedere condițiile care prevalează pe piețele de gros și cu amănuntul pe care el operează și care sunt compatibile cu exercitarea unei concurențe efective, corecte, pe aceste piețe.”

La pct. 5.3 Acordul nu ar trebui să includă clauze susceptibile de a limita:

- posibilitățile de dezvoltare ale operatorului mobil virtual, în special în ce privește durata, condițiile de reînnoire și condițiile de terminare și de reziliere a contractului de acces.

Luând în considerare că elemente precum durata, condițiile de reînnoire și condițiile de terminare reprezintă elemente esențiale ale unui contract comercial considerăm că stabilirea conținutului acestora trebuie să se realizeze în baza unui acord de voință, rezultat al negocierii cu bună credință, în conformitate cu principiile generale ale dreptului, astfel încât drepturile și obligațiile ce decurg să fie echivalente.

Având în vedere cele de mai sus solicităm eliminarea oricăror limitări în ce privește stabilirea de comun acord a clauzelor referitoare la durata, condițiile de reînnoire și condițiile de terminare și de reziliere a contractului. În cazul în care considerați că solicitarea noastră nu poate fi admisă va rugăm să indicați în mod neechivoc restricțiile aplicabile pentru fiecare din criteriile evidențiate.

La pct. 5.3 Negocierea acordului privind accesul operatorului virtual va fi finalizată într-un interval de timp rezonabil, dar nu mai mare de șase luni, în opinia autorității de reglementare, de la data depunerii cererii de către acesta.

Implementarea tehnică a prevederilor acordului va fi efectuată, de asemenea, într-un interval de timp rezonabil, dar nu mai mare de patru luni, de la data semnării acordului, având la bază cerințele tehnice menționate de operatorul de rețea mobilă.

Termenele de încheiere a acordului de acces și de implementare tehnică a acordului ar trebui să fie mai reduse în cazul unui operator mobil virtual simplificat.

Având în vedere considerațiile enunțate cu privire la scopul stabilit pentru ghidul de reglementări precum și natura acestuia și luând în considerare necesitatea respectării condițiilor de formă aferente elaborării acestui gen de document solicităm eliminarea prevederilor enunțate mai sus întrucât acestea adaugă în mod neașteptat la cadrul normativ în vigoare. Mai mult decât atât, din moment ce soluțiile tehnice precum și modelele de afaceri pentru vânzarea en-gros sunt extrem de variabile și în condițiile în care nu au fost încă definite standarde sau practici relevante ale industriei, considerăm că, din motive obiective, termenele aferente negocierii acordurilor de acces precum și termenele aferente implementării tehnice a prevederilor acestora nu pot fi prestabilite în mod arbitrar, pentru un anumit interval de timp.

La pct. 5.3 Caracterul rezonabil se apreciază prin prestațiile furnizate de cele două părți și aportul lor respectiv la crearea și lansarea operațională a serviciilor furnizate de către operatorul mobil virtual. În această privință fixarea tarifelor de gros trebuie să rezulte dintr-o negociere care reflectă aporturile respective ale părților la crearea de valoare adăugată.

Luând în considerare faptul că activitățile desfășurate de operatorii de telefonie mobilă pot genera costuri pentru dezvoltarea rețelei (ex. suplimentarea capacității) considerăm că tarifele aferente asigurării accesului trebuie stabilite în baza costurilor investiționale precum și a oricăror alte costuri suportate de operatorul de rețea mobilă în vederea asigurării accesului.

Având în vedere cele de mai sus, propunem completarea prevederilor menționate, după cum urmează:

„ Caracterul rezonabil se apreciază prin prestațiile furnizate de cele două părți și aportul lor respectiv la crearea și lansarea operațională a serviciilor furnizate de operatorul mobil virtual. În această privință fixarea tarifelor de gros trebuie să rezulte dintr-o negociere care reflectă aporturile respective ale părților la crearea de valoare adăugată, inclusiv investițiile efectuate de operatorii de rețele mobile în acest scop.”

Punctul de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „ Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Observații și comentarii Telemobil S.A.

Încă de la început, dorim să reiterăm faptul că așa cum am menționat și în răspunsul la Chestionarul privind furnizarea de rețele mobile virtuale pe piața națională de comunicații electronice supus consultării publice în perioada 7 iunie - 8 august 2011, nu apreciem ca fiind necesară o intervenție de reglementare, având în vedere că legislația în vigoare din domeniul comunicațiilor electronice conține prevederi suficiente pentru intrarea pe piața națională de comunicații electronice a operatorilor mobili virtuali, respectiv autorizare generală în conformitate cu prevederile Deciziei ANCOM nr. 338/2010 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și serviciilor de comunicații, resurse limitate în conformitate cu prevederile deciziei ANCOM nr. 2895/2007 privind Planul Național de numerotație, condițiile de acces și interconectare în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice.

În plus în opinia noastră, ANCOM trebuie să țină seama de caracteristicile pieței naționale de comunicații electronice, care în prezent este foarte competitivă, iar consumatorii beneficiază de o

multitudine de servicii, la tarife foarte scăzute din acest motiv nefiind oportună o intervenție de reglementare din partea Autorității în condițiile existente în România.

De asemenea, ANCOM ar trebui să țină seama de experiența înregistrată pe piețele de comunicații din alte state, unde măsura de obligare a operatorilor mobili de a încheia parteneriate cu operatorii de rețele virtuale a fost implementată pe o piață de servicii de comunicații total diferită de cea existentă în România, fiind influențată în mod cert de condițiile severe de la nivelul pieții, condiții care nu au permis pătrunderea în mod natural a operatorilor mobili virtuali pe piața de comunicații.

În ce privește conținutul proiectului de Ghid de Reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața de telecomunicații din România dorim să menționăm următoarele:

Având în vedere că în secțiunea „Introducere” a documentului supus consultării publice, Autoritatea precizează că acest ghid a fost elaborat pentru a detalia cerințele ce trebuie respectate de operatorii mobili virtuali la intrarea pe piață și pe parcursul desfășurării activității, scopul principal al acestuia fiind asigurarea transparenței și a unei informări corespunzătoare a participanților pe piața de comunicații mobile, dorim să menționăm că în opinia noastră intervenția ANCOM prin inserarea unor termene și condiții pentru implementarea tehnică și comercială a prevederilor acordului, în cuprinsul acestui proiect de ghid excede scopului urmărit la elaborarea documentului supus spre consultare publică.

Având în vedere acest aspect solicităm Autorității eliminarea din cuprinsul proiectului de ghid a paragrafului 5.3 „Negocierea acordului privind accesul operatorului mobil virtual va fi finalizată într-un interval de timp rezonabil, dar nu mai mare de șase luni, în opinia autorității de reglementare, de la data depunerii cererii de către acesta.

Implementarea tehnică a prevederilor acordului va fi efectuată, de asemenea, într-un interval de timp rezonabil, dar nu mai mare de patru luni, în opinia autorității de reglementare, de la data semnării acordului, având la bază cerințele tehnice menționate de operatorul de rețea mobilă.”

La pct. 5.1 „ Pentru demararea activității este necesar ca operatorul mobil virtual să-și stabilească o strategie de afaceri și un model operațional, să negocieze și să stabilească un acord cu un operator de rețea mobilă, care deține drepturi de utilizare a frecvențelor în benzi licențiate, acord ce va conține condițiile tehnice și comerciale privind accesul la rețea și care îi va permite furnizarea serviciilor de comunicații mobile către utilizatorii finali.”

În opinia Telemobil, accesul operatorului de rețea mobilă la planul de afaceri, respectiv la modelul operațional al operatorului mobil virtual este absolut necesar, ținând cont de faptul că acesta urmează să aprecieze caracterul de rezonabilitate a cererilor de acces primite din partea MVNO-ului, iar în cazul unui refuz privind accesul la rețea, MNO-ul trebuie să motiveze temeinic rațiunile care au stat la baza acestui fapt.

Astfel, solicităm ANCOM completarea alineatului de mai sus, după cum urmează:

„5.1 Pentru demararea activității este necesar ca operatorul mobil virtual să-și stabilească o strategie de afaceri și un model operațional să negocieze și să stabilească în baza acestora, un acord cu un operator de rețea mobilă, care deține drepturi de utilizare a frecvențelor în benzi licențiate, acord ce va conține condițiile tehnice și comerciale privind accesul la rețea și care îi va permite furnizarea serviciilor de comunicații mobile către utilizatorii finali.”

La pct. 5.3 „ În virtutea obligațiilor ce îi revin, ANCOM este de părere că soluția de acces la bucla locală radio proprie propusă de operatorul de rețea mobilă trebuie să permită o exploatare eficientă din punct de vedere economic și să conțină condiții nediscriminatorii în termeni de calitate a serviciului în raport cu cele de care beneficiază operatorul de rețea mobilă pentru propriile servicii.”

În ce privește conținutul acestui paragraf, considerăm necesară o clarificare pentru situația în care operatorul de rețea mobilă nu poate garanta că soluția de acces ce urmează a fi oferită operatorului

de rețea virtuală nu conține condiții nediscriminatorii în termeni de calitate a serviciului în raport cu cele de care beneficiază pentru propriile servicii.

La pct. 5.3 „ Operatorul de rețea mobilă furnizează accesul în condiții rezonabile, având în vedere condițiile care prevalează pe piețele de gros și cu amănuntul pe care el operează și care sunt compatibile cu exercitarea unei concurențe efective, corecte, pe aceste piețe.”

Întrucât în opinia noastră sintagma „condiții economice rezonabile” este de natură a îngreuna procesul de negociere dintre cele două părți, ținând cont de faptul că aprecierea unor astfel de condiții poate fi greu de determinat solicităm Autorității eliminarea acestei sintagme din cuprinsul art. 5.3, acesta urmând a fi reformulat după cum urmează:

5.3 „ Operatorul de rețea mobilă furnizează accesul având în vedere condițiile care prevalează pe piețele de gros și cu amănuntul pe care el operează și care sunt compatibile cu exercitarea unei concurențe efective, corecte, pe aceste piețe.”

La pct. 5.3 „ Acordul nu ar trebui să includă clauze susceptibile de a limita:

- posibilitățile de dezvoltare ale operatorului mobil virtual, în special în ce privește durata, condițiile de reînnoire și condițiile de terminare și de reziliere a contractului de acces.”

Telemobil solicită ANCOM eliminarea acestui alineat din cuprinsul proiectului de ghid supus dezbaterii având în vedere că durata, condițiile de reînnoire, de terminare și reziliere a contractului sunt elemente ale contractului care se stabilesc în baza acordului de voință dintre cei doi parteneri. În subsidiar, în cazul respingerii prezentei cereri vă solicităm să menționați clauzele susceptibile de a limita posibilitățile de dezvoltare a operatorului mobil virtual în ce privește durata, condițiile de reînnoire, de terminare și de reziliere a contractului.

La pct. 5.3 „ Acordul de acces pentru operatorii mobili virtuali va conține un angajament de furnizare către aceștia a unor condiții economice rezonabile.

Caracterul rezonabil se apreciază prin prestațiile furnizate de cele două părți și aportul lor respectiv la crearea și lansarea operațională a serviciilor furnizate de către operatorul mobil virtual. În această privință fixarea tarifelor de gros trebuie să rezulte dintr-o negociere care reflectă aporturile respective la crearea de valoare adăugată.”

Întrucât în opinia Telemobil, în stabilirea tarifelor aferente asigurării accesului operatorilor mobili virtuali la rețeaua MNO-ului ar trebui să reflecte și eventualele costuri înregistrate de către operatorii de rețea mobilă în dezvoltarea rețelei în vederea asigurării accesului propunem ANCOM completarea art. 5.3 după cum urmează:

5.3 Acordul de acces pentru operatorii mobili virtuali va conține un angajament de furnizare către aceștia a unor condiții economice rezonabile.

Caracterul rezonabil se apreciază prin prestațiile furnizate de cele două părți și aportul lor respectiv la crearea și lansarea operațională a serviciilor furnizate de către operatorul mobil virtual. În această privință fixarea tarifelor de gros trebuie să rezulte dintr-o negociere care reflectă aporturile respective ale părților la crearea de valoare adăugată, inclusiv investițiile efectuate de operatorii de rețele mobile în acest scop.”

Punct de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „ Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Răspuns și observații Computaris

La cap. 2 "Conceptul de operator mobil virtual – MVNO"

Suntem de acord cu definiția de MVNO, cu mențiunea că un MVNO poate totuși cumpăra spectru radio fără a deține infrastructura radio necesară operării acestui spectru radio. Un exemplu este Telent din Olanda, MVNO broadband care a achiziționat spectru radio cesionând dreptul de utilizare a spectrului operatorului gazdă. Acesta este un caz special totuși.

„2.2 Conceptul de operator mobil virtual implică o relație contractuală directă între acesta și clientul final, beneficiarul furnizării serviciului.”

Excepție de la această definiție face operatorul de tip MVNE, care poate fi doar un intermediar între MNO și unul sau mai mulți MVNO. În același timp, un MVNE are și capacitatea de a vinde direct către clientul final.

„Definiția MVNO de la punctul 2.3”

Există și tipul MVNE menționat mai jos, care poate funcționa doar ca intermediar, plasând pe piață doar oferte en-gros către alți MVNO.

„ Referitor la capitolele 2.5 și 2.6”

În practică sunt mulți MVNO care se încadrează între cele două definiții date de ANCOM. Nu există o relație unu la unu între tipul de MVNO (complet /simplificat) și tipul de operator înregistrat: furnizor de rețea/comunicații respectiv furnizor de comunicații. De exemplu, există MVNO care folosesc MSC-ul gazdei dar au GGSN-ul propriu (MVNO de date). Tot spre exemplificare există MVNO –uri care au progresiv: a) SMSC ; b) SMSC și HLR; c) HLR și GGSN; d) toate elementele menționate la punctul 2.5.

Ar fi util de specificat care sunt elementele de rețea care atrag după sine necesitatea încadrării în una din cele două categorii.

„Negocierea acordului privind accesul operatorului mobil virtual”

Aceste negocieri se pot finaliza în termen de mai puțin de 6 luni putând merge până la două luni în practică. Un termen foarte lung va descuraja inițiativele, mai ales pe o piață dinamică. □n România deja există contracte de wholesale cum este de exemplu cazul agregatorilor de SMS/voce sau acordurile de interconectare. Având aceste premise, considerăm că negocierea comercială poate fi simplificată și redusă ca timp.

„ Referitor la cap. 5.3”

Considerăm că recomandarea „Acordul nu ar trebui să includă clauze susceptibile de a limita ... capacitatea operatorului mobil virtual de a schimba operatorul gazdă” ar trebui să fie de fapt obligatorie, pentru a putea permite dezvoltarea unui mediu concurențial real între MNO.

„ Implementarea tehnică a acordului între operatorul gazdă și MVNO/MVNE”

Considerăm că paragraful trebuie clarificat în sensul că acesta reprezintă o obligativitate pentru MNO și poate fi redusă la 3 luni, considerând că există un acord de implementare tehnică între MNO și MVNO.

„ Referitor la paragraful „ În ce privește rezonabilitatea termenelor de negociere și de implementare a unei cereri de acces se pot lua în considerare ca fiind exemplificative și cu un grad semnificativ de relevanță, practica existentă pe piață referitoare la solicitarea/furnizarea accesului și a interconectării.”

Experiența Computaris arată că aceste termene sunt până la trei luni.

„Plata taxelor pentru spectrul de frecvențe radio”

Deși în marea majoritate operatorii virtuali nu dețin licența pentru spectrul radio există totuși cazuri în care acest lucru are loc – a se vedea Telent din Olanda pentru exemplificare.

Pentru aceste cazuri particulare, operatorul mobil virtual deținător de licență va plăti taxele aferente spectrului radio deținut conform legislației și regimului de calcul practicat de ANCOM.

Comentarii la secțiunea Tipuri de operatori virtuali:

Operator mobil virtual simplificat

Considerăm că există mai multe nivele de operatori virtuali decât cele descrise în recomandarea ANCOM. Cea mai mare parte a operatorilor virtuali sunt simpli distribuitori (MVNO simplificat). Ei au de obicei un brand cunoscut și o infrastructură de distribuție complexă, concentrându-se asupra vânzărilor și asupra eficientizării relațiilor cu clienții. Aceștia revând serviciile operatorului de rețea mobilă la care adaugă o marjă, stabilind împreună cu aceștia prețurile.

Operator mobil virtual intermediar

Considerăm că între operatorul virtual simplificat și operatorul mobil virtual complet există mai multe tipuri de operatori virtuali în funcție de serviciile oferite cât și de gradul de independență față de MNO.

Computaris împarte această categorie în două subcategorii:

- *Operatorii virtuali furnizori de servicii - adițional operatorilor virtuali simpli, acest tip de operator virtual își gestionează toate procesele legate de relațiile cu clienții și toate procesele de facturare pentru serviciile oferite.*
- *Operatorii virtuali furnizori de servicii cu valoare adăugată – adițional operatorilor virtuali furnizori de servicii, acest tip de operator dispune de propria infrastructură care asigură controlul complet asupra serviciilor oferite. Acești operatori virtuali pot lansa cu ușurință servicii cu valoare adăugată precum mesageria vocală, notificare apeluri pierdute, rețele private de tip VPN.*

Operatorii virtuali furnizori de servicii au posibilitatea să negocieze cu operatorul mobil folosirea platformelor tehnologice ale acestuia pentru oferirea de servicii cu valoare adăugată. □n acest caz operatorul virtual dezvoltă noi servicii pe platformele clientului. Operatorul virtual poate de asemenea să dețină propriile platforme tehnologice pe baza cărora să își construiască servicii cu valoare adăugată pentru a se diferenția de competiție.

Operator mobil virtual complet

Operatorii mobili virtuali tip complet au control asupra operațiunilor, datelor și serviciilor lansate, având la dispoziție inclusiv elemente de rețea (cum ar fi HLR , GMSC/MSC, GGSN, SMSC, MMSC) ceea ce le oferă flexibilitate în proiectarea și implementarea de noi servicii.

Considerăm că operatorii mobili (MNO) nu pot să oblige un operator virtual complet să dețină toată infrastructura de rețea (core network). Computaris consideră că operatorii virtuali compleți sunt de diverse tipuri în funcție de serviciile oferite. Elementele de rețea necesare pentru un anumit serviciu, prin care operatorul virtual încearcă să se diferențieze pe piață ar putea fi deținute de operatorul virtual pe când alte elemente de rețea ar putea fi închiriate la preț de wholesale de la operatorul de rețea mobilă. Spre exemplu un operator virtual focusat pe servicii de date ar putea investi în infrastructura de date (GGSN, MMSC, WAP, etc.) dar poate folosi pentru servicii de voce elementele de rețea ale operatorului.

Reglementarea prețului maxim de wholesale

Computaris consideră o idee bună ca prețurile de wholesale să fie stabilite pe baza cererii și ofertei, operatorii mobili (MNO) având posibilitatea de a concura pe piața de wholesale. Considerăm că mecanismele pieței vor funcționa ca să încurajeze operatorii mobili să ofere prețuri competitive de wholesale. Totuși, considerăm ca un preț maxim de wholesale ar trebui impus operatorilor mobili pentru a evita situații când toți operatorii mobili oferă niște prețuri mari pentru a descuraja MVNO-urile (oligopoly).

Rectificare la documentul Răspunsuri consultare chestionar MVNO din 08.06-09.08.2011:

Profilul companiei COMPUTARIS este de Consultanță și Integrare Sisteme de Telecomunicații.

Punct de vedere și considerațiile ANCOM : În documentul „ Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”

Răspunsul și observațiile companiei Enigma-System Mobile Virtual Network Operator srl. la Proiectul de ghid de reglementări privind desfășurarea activității operatorilor mobili virtuali pe piața comunicațiilor electronice din România.

La secțiunea 1.1 Introducere se fac următoarele precizări:

Reglementare = ansamblu de norme juridice aplicabile într-un anumit domeniu. (DEX)

Ghid = lucrare care cuprinde informații pentru orientare (într-un muzeu, într-un domeniu de activitate, într-un oraș, etc.) îndrumar, îndreptar. (DEX)

Enigma-Systems consideră că trebuie folosit un termen mult mai sugestiv; asocierea termenilor „ghid” și „reglementare” produce confuzii atât de ordin juridic, cât și lingvistic. Dacă este ghid nu are putere legislativă.

La secțiunea 1.3 se fac precizările:

Cu tot respectul, dacă tot cadrul de reglementare actual permite intrarea pe piață și existența operatorilor mobili virtuali, cum se face că România este singura țară din Uniunea Europeană care încă nu are niciun MVNO? Există anumite lacune care îngreunează sau chiar împiedică apariția MVNO în Romania, situații concrete vor fi descrise în rândurile de mai jos.

La secțiunea 3.4 se fac precizările:

Ar fi nevoie de o detaliere a cazurilor în care un așa numit MVNE va fi supus regimului de autorizare generală. În caz contrar, după cum spuneam mai sus, acest document rămâne un ghid, la fel de valoros ca o carte de bucate unde dacă nu se respectă rețeta, nu se lasă cu amenzii, procese, etc.

În Ordonanța de urgență a Guvernului nr.111/14.12.2011, la Articolul 7 paragraf (4) se precizează: „ANCOM poate stabili alte tipuri de rețele sau servicii de comunicații electronice pentru a căror furnizare nu este necesară transmiterea notificării prevăzute la articolul 6.” Prin urmare este nevoie de clarificări.

La secțiunea 4.5 Numerotație se fac precizările:

Ar fi nevoie de o modificare a Licențelor de Utilizare a Resurselor de Numerotație deoarece, conform legislației în vigoare singura modalitate legală prin care un MVNO poate exista (adică să folosească

numerotație) este obținerea unui LURN de la ANCOM (în subdomeniul OZA=070).

În prezent în orice LURN emis de ANCOM, la capitolul 5 este scris după cum urmează:

5. Titularul licenței are următoarele obligații:

5.2 de a asigna în mod direct abonaților, numerele nongeografice prevăzute la anexa la prezenta licență.....

5.6 de a nu transfera în mod direct resursele de numerotație alocate, altor furnizori, cu excepția portabilității numerelor

Așadar singurele metode pentru funcționarea unui MVNO sunt „una singură”:

- solicitarea unui LURN de la ANCOM
- cedarea parțială de LURN (care înseamnă practic un nou LURN emis de ANCOM pentru operatorul virtual)
- portabilitatea numerelor (care, de asemenea este posibilă doar dacă Acceptorul are deja același tip de numerotație).

În decizia ANRCTI 2896/2007 la Articolul 3 este scris:

(1) Dreptul unui furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului de a utiliza resursele de numerotație prevăzute în PNN se dobândește numai prin LURN emisă de ANCOM.

(2) Resursele de numerotație care pot face obiectul LURN sunt următoarele:

(e) blocuri de 100 000 de numere nongeografice pentru servicii de comunicații electronice furnizate la puncte mobile pentru furnizorii de rețele mobile virtuale, prevăzute în PNN în subdomeniul OZA=070.

Așadar, un MVNO simplu sau un MVNE nu poate funcționa, conform deciziilor ANCOM, aspect în contradicție cu OUG nr. 111/2011.

La secțiunea 5.2 Acordul de acces la rețeaua mobilă

Conform OUG nr. 111/14.12.2011, la articolul 109:

(1) Autoritatea de reglementare poate impune operatorilor, în conformitate cu prevederile art. 105, obligația de a permite accesul și utilizarea unor elemente specifice ale rețelei și unor facilități asociate,

(2) Obligațiile de la alin. (1) pot viza, printre altele:

(e) acordarea accesului liber la interfețele tehnice, protocoalele sau alte tehnologii esențiale care sunt indispensabile pentru interoperabilitatea serviciilor, inclusiv a serviciilor de rețele virtuale;

Așadar, ANCOM are deja toate pârghiile pentru a permite intrarea pe piața din România a operatorilor mobili virtuali.

La secțiunea 5.3:

Ref. La capacitatea operatorului mobil de a schimba operatorul gazdă sau de a încheia acorduri cu mai mulți operatori:

Da! Asta este foarte important. Dar dacă rămâne doar la stadiul de ghid...

Întrebare de baraj pentru ANCOM: dacă Enigma–System are deja 12 luni de când a solicitat acces la rețeaua radio și încă nu a primit un răspuns (nici afirmativ nici negativ) termenul de 6 luni invocat mai sus este valabil de la data definitivării acestui ghid? Oricum termenul de 6 luni este aberant de

mare. Propun maxim 2 luni din partea rețelei gazdă, dacă este o premieră găzduirea unui MVNO respectiv maxim 2 săptămâni dacă există deja cel puțin un MVNO care folosește interfețele tehnice, protocoalele sau alte tehnologii specifice, conform tipului de interconectare ales de MVNO-ul solicitant.

Ref. la rezonabilitatea termenelor de negociere și implementare a unei cereri de acces:

Fals! Enigma-System se chinuie de mai bine de două luni să semneze acorduri de interconectare tranzit, cu decontare în cascadă, iar operatorii mobili amână semnarea acordurilor, motivând diverse situații care ating sfera penibilului. Deși interconectarea în vederea terminării apelurilor la puncte mobile este reglementată de ANCOM, operatorii mobili găsesc tot felul de tertipuri pentru a nu semna respectivele acorduri.

Ref. la pct. 6.3 Acordurile de interconectare

ANCOM ar trebui să insereze și câteva cuvinte legate de tariful de terminare în rețelele mobile virtuale. Fiecare operator are costuri interne și prin urmare tariful de terminare trebuie să fie proporțional cu investițiile realizate. Mai mult, dacă de exemplu, o rețea tip MVNO complet, folosește rețeaua radio a unui MNO, atunci pentru terminarea apelurilor din rețeaua MNO în rețeaua MVNO (care poate folosește aceeași celulă în momentul respectiv) ce tarif plătește MNO către MVNO? Cum stă treaba cu obligația de nediscriminare?

Completare din 12.03.2012 ref. la cap 5.3 Acordurile privind accesul operatorilor virtuali la rețeaua gazdă:

Enigma – Systems propune ANCOM ca acesta să oblige operatorii mobili să afișeze pe website-ul propriu, o ofertă de referință la Bucla Locală Radio. Cum Romtelecom este obligat să afișeze o ofertă de acces necondițional la bucla locală (fixă) tot așa și operatorii mobili ar trebui să aibă o astfel de ofertă la vedere.

Punct de vedere și considerațiile ANCOM: În documentul „Sinteza ANCOM asupra răspunsurilor la consultarea proiectului de Ghid de reglementări MVNO”